

СТАНОВИЩЕ

от доц.д-р Вержиния Боянова, СУ”Св.Кл.Охридски”, Факултет по педагогика

**на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“,
по направление „Психология”**

Автор: Милена Божилова,

Тема „Личностни особености на жени с репродуктивни нарушения”

Научен ръководител: проф. д-р Красимира Байчинска

Дисертационният труд на г-жа Милена Божилова е посветен на значим, актуален, но малко изследван проблем, който има своите психологически и медико-социални измерения.

Трудът е структуриран в увод, три глави, със съответните параграфи, изводи, библиография /181 източника/, от които 30 на български език и 151 на латиница.

В увода докторантката очертава значимостта на изследвания проблем, като поставя акцент върху основните причини за безплодието и върху различни социални въпроси, чийто отговор търси задълбочено, целенасочено в теоретико-приложен аспект в своя дисертационен труд.

В теоретичната част М.Божилова насочва вниманието си върху базисни проблеми на перинаталната и репродуктивната психология. Изследователският ѝ интерес е насочен върху пренаталния период и родовото преживяване и влиянието им върху качеството на живот на всеки човек.

Докторантката е проучила и анализирала коректно различни източници. Теоретичният анализ на богатата, разностранна литература е логичен, задълбочен, с изразена авторска позиция.

М.Божилова добре познава проблемите, обект на нейното изследване. Отделя специално внимание на репродуктивната травма, която влияе върху начина на живот на всяка жена, както и върху стила на нейния семеен живот и пълноценност като брачен партньор. Представени са много добре типичните емоционални реакции при безплодие. Също така, тук докторантката поставя акцент върху формирането на психологическа готовност за майчинство и майчинска компетентност, върху женските архетипни образи, както и върху общата характеристика на вътрешния конфликт в майчинската сфера и неговата проява в деструктивна представа за майчинска роля.

Направен е сполучлив опит за систематизиране на типични психологически особености на жени с репродуктивни нарушения /поставен е акцент върху репродуктивните нарушения и психосоматика, тревожност/, както и върху личностните особености на тази целева група /акцент върху себевъзприемане, аз концепцията и самооценката/, Ценни са представените данни, относно личностните особености на жени с различен репродуктивен статус. Търсена е релацията между нарушената репродукция и безплодието и отношенията в двойката. Как влияят репродуктивните нарушения върху качеството на семейния и сексуалния живот на двойката е обект на изследователски интерес на докторантката.

Анализът е комплексен, представени са различни научни изследвания /теоретични, констатиращи, експериментални/.

Втора глава е посветена на методологията на изследването – обосновани и формулирани са добре цел, задачи, обект, предмет и хипотези на изследването. Целта и задачите на изследването са логически и съдържателно обвързани. Директна е връзката им с цялостното изложение и основните изводи. Посочени са изследователския контингент, организацията на направеното изследване и много изчерпателно съответните изследователски методики и методи. Обект на изследването са 300 жени между 20 и 49г. възраст, от различни градове, разпределени съответно в експериментална и контролна група по различни критерии.

Трета глава е посветена на емпиричното изследване. Анализът на резултатите от емпиричното проучване е богат, многоаспектен и подкрепен с необходимите изследователски данни. Те са представени таблично и графично /23 фигури и 36

таблицы/. Направените интерпретации и изводи са дали възможност на докторантката да получи по-пълна картина на изследвания проблем и да докаже убедително необходимостта от цялостен, системен подход за комплексно лечение на жените и двойките с репродуктивни нарушения у нас, както и необходимостта от разработване на психопрофилактични и психотерапевтични програми за работа с тази социална група.

Езикът и стилът на изложението са точни, стегнати и ясни, цитирането е извършено съобразно стандартните изисквания, което още веднъж показва уменията на докторантката за научно-изследователска работа.

По-важни приноси на дисертационния труд, които са от методологичен, теоретичен и практико-приложен характер:

- дисертационното изследване е първият научен труд в България в сферата на репродуктивната психология;

- изследвана е личностната и ситуативна тревожност на жени с репродуктивни нарушения и жени майки, тяхната полово-ролева идентификация и са очертани и анализирани много добре особеностите в Аз реално и Аз идеално в 2-те групи жени, като са посочени основните различия между тях, което дало възможност на докторантката да открие невротичните конфликти на жени с репродуктивни нарушения;

- използваната в дисертационния труд методика обогатява теоретичното познание при изследвания в областта на личностните особености на жени с репродуктивни нарушения;

- разкрити са особеностите в образа на реалния и идеалния партньор в експерименталната и контролната група, като са идентифицирани основните разминавания в 2-та образа, което може да бъде използвано пълноценно в практическата работа със семейни двойки с репродуктивни проблеми, както и в профилактичната и рехабилитационната работа с тях;

Публикациите /9 на брой/, както и съдържанието на автореферата отразяват коректно съдържанието на дисертационното изследване.

Забележка: В дисертационния труд не е включено приложение.

Заключение

Труд на Милена Божилова на тема „Личностни особености на жени с репродуктивни нарушения” се отличава с редица достойнства, принос и значение в теоретичен и експериментално-

приложен план. Предвид цялостното му оформление, както посочените научни постижения и приноси убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъди на Милена Божилова образователната и научна степен „Доктор“.

Изготвил становището:

/доц.д-р Вержиния Боянова/

18.03.2013г.